

Week 4 van de Derde Wereldoorlog

Inleiding

Dit is mijn analyse van week 4 van de Derde Wereldoorlog. In mijn artikel over de logica van de oorlog tussen Iran en het Westen betoog ik dat we op het punt staan een dramatische transformatie in de wereldgeschiedenis te zien, vergelijkbaar met de transformaties die plaatsvonden als gevolg van de Eerste en Tweede Wereldoorlog. Het artikel werd geschreven op vrijdag 20 februari 2026. De volgende dag begon de oorlog. Ik raad aan de analyses van Mohammad Marandi te volgen, hoogleraar aan de Universiteit van Teheran, die uitstekende analyses geeft van de oorlog en de ontwikkelingen in West-Azië. Ik beheer zijn website, waar ik al zijn YouTube-video's publiceer die ik kan vinden.

Volg Marandi op

- Twitter/X: @s_m_marandi

- Telegram: t.me/s_m_marand

Visie van de nieuwe Opperste Leider Ayatollah Seyyed Mojtaba Khamenei

De nieuwe Opperste Leider van Iran, Ayatollah Seyyed Mojtaba Khamenei, heeft twee toespraken gehouden. Deze zijn belangrijk om zijn visie op de toekomst te begrijpen. Professor Saied Reza Ameli van de Universiteit van Teheran heeft een analyse van de eerste toespraak geschreven, die context biedt voor het begrijpen van deze visie. [Hieronder](#) vindt u de Engelse, Spaanse en Nederlandse versie van de bijdragen.

De economische verandering

In de vierde week van de oorlog is duidelijk geworden hoe het naoorlogse tijdperk eruit zou kunnen zien. Iran heeft decennialang vrije doorgang door de Straat van Hormuz toegestaan, waar een vijfde van 's werelds olie wordt vervoerd. Ondanks zware westerse sancties en economische isolatie heeft het land geen heffingen of tolheffingen ingevoerd. Andere landen heffen routinematig tol voor hun waterwegen:

- Egypte eist tussen de 200.000 en meer dan 1 miljoen dollar voor grote schepen die door het kunstmatige Suezkanaal varen.
- Panama ontvangt tussen de \$100.000 en \$500.000 per doorvaart via het kanaal.
- Turkije heft tol op de Bosporus.
- Canada en de Verenigde Staten heffen tol voor het gebruik van de St. Lawrence Seaway.

Iran heeft nu een heffing van ongeveer 2 miljoen dollar ingevoerd voor sommige schepen die door de Straat van Hormuz varen. Deze heffing zal waarschijnlijk ook na het einde van de oorlog van kracht blijven. Maar belangrijker nog, Iran heeft nu een machtspositie verworven, omdat het heeft laten zien dat het de Straat van Hormuz kan afsluiten wanneer het maar wil. Daarom zal de oorlog de komende week intensiveren, omdat Iran deze nieuwe machtspositie niet zal accepteren en er alles aan zal doen om die te breken. Het zal de belangrijkste week van de oorlog zijn, want die zal de toekomst van West-Azië bepalen.

De VS zullen, met de steun van de familiedictaturen in de regio, een grootschalige grondinvasie lanceren die de toekomst van Iran en deze familiedictaturen zou kunnen bepalen.

De komende week is de meest cruciale week.

Trump heeft gedreigd de energie-infrastructuur van Iran te bombarderen. Iran reageerde daarop met een dreiging de oliecomplexen in de regio te vernietigen. Dit zou leiden tot een dramatische stijging van de olieprijs. Sommigen denken dat het een loze dreiging is. Ik denk van niet. De voorbereidingen voor een grondinvasie zijn in volle gang. De permanente controle van de Straat van Hormuz door Iran is gewoonweg onacceptabel voor het Westen en de gevestigde dictaturen. Maar de dynamiek van een grondinvasie is onvoorspelbaar. Hier zijn enkele mogelijke gevolgen:

- Trump bombardeert de energie-infrastructuur en probeert de controle over de Straat van Hormuz te bemachtigen.
- Dit biedt Iran de rechtvaardiging om de olie-infrastructuur van Saoedi-Arabië, de Verenigde Arabische Emiraten, Bahrein, Koeweit, Qatar en mogelijk Oman te bombarderen.
- In Bahrein zet dit een proces in gang waarbij de 80% sjiiitische bevolking zich mobiliseert om de staat over te nemen.
- Irak, dat Koeweit als onderdeel van zijn grondgebied beschouwt, bereidt een invasie voor, een poging die Saddam Hoessein in 1990 al eens ondernam, maar die door de Amerikaanse invasie werd afgeslagen.
- Jemen valt Saoedi-Arabië aan en bezet vervolgens het olierijke zuiden.

De grondinvasie is de laatste troefkaart van de VS in deze oorlog. Ofwel vernietigen ze Iran met kernwapens, ofwel verliezen ze en worden ze uit West-Azië verdreven. De komende week is een cruciale week in de oorlog.

Niet alleen vergelding: Israël, de kernbom en een nieuwe militaire unie.

Het is duidelijk geworden dat de strategie van Iran niet alleen om vergelding draait. Vorige week heeft het Islamitische Revolutionaire Gardekorps (IRGC) een ernstige waarschuwing aan het Israëlische leger gegeven en het veroordeeld voor het plegen van wijdverspreide oorlogsmisdaden in Gaza en Libanon. Het IRGC zei dat Iran zal reageren met overweldigende kracht, gericht op de verzamelpunten van Israëlische troepen in het noorden van bezet Palestina en de Gazastrook. Het gaat dus niet alleen om vergelding. Het gaat om het voortbestaan van de apartheidsstaat Israël.

Een andere belangrijke ontwikkeling van vorige week was de benoeming van Mohammad Baqer Zolqadr tot de nieuwe secretaris van de Iraanse Hoge Nationale Veiligheidsraad, ter vervanging van Ali Larijani. In juli 2003 adviseerde Zolqadr voorzichtig te zijn bij de ondertekening van het Aanvullend Protocol bij het Non-proliferatieverdrag (NPT), omdat dit Iran kwetsbaar zou kunnen maken voor buitenlandse inlichtingendiensten. In augustus 2004 benadrukte Zolqadr dat Iran het recht heeft om nucleaire technologie te ontwikkelen en te gebruiken. Onder Zolqadr zou Iran zich mogelijk terugtrekken uit het Non-proliferatieverdrag (NPT).

Zolqadr heeft verklaard dat Iran wraak zou nemen op Israël als het aangevallen zou worden: *"Als er een raket wordt afgevuurd op de kerncentrale van Bushehr, moet Israël voorgoed afscheid nemen van het nucleaire centrum van Dimona, de plek waar kernwapens in dat land worden geproduceerd en bewaard."* Hij herhaalde dit thema in november 2004: *"In geval van een aanval op onze nucleaire installaties zullen we er alles aan doen om de belangen van het aanvallende land in elke uithoek van de wereld in gevaar te brengen."* Vorige week viel Iran het gebied rond Dimona aan, maar nog niet de nucleaire installaties zelf.

Vorige week kwam de Iraanse generale staf met een belangrijke verklaring. Daarin staat dat het noodzakelijk is een alliantie van staten te vormen om de veiligheid te waarborgen en de militaire samenwerking in het Midden-Oosten te ontwikkelen, zonder de deelname van de Verenigde Staten en Israël. De verklaring luidt: *"De tijd is rijp om een verbond van staten te vormen om de veiligheid en militaire samenwerking in de regio te waarborgen zonder de deelname van de Verenigde Staten en Israël. De landen in de regio zullen nooit een staat nodig hebben die duizenden kilometers verderop ligt om hun*

veiligheid te garanderen." Iran is nu al bezig met het definiëren van de nieuwe veiligheidsstructuur na de oorlog.

De voorwaarden van Iran voor het beëindigen van de oorlog

Trump presenteerde Iran een plan met vijftien punten dat in feite neerkomt op: accepteer de nederlaag en ontwapen. Dat gaat niet gebeuren. Iran stelde zes voorwaarden voor het beëindigen van de oorlog.

Ten eerste eist Iran bindende garanties dat de oorlog zich niet zal herhalen. Tijdelijke of symbolische wapenstilstandsregelingen worden afgewezen.

Ten tweede roept Iran op tot de sluiting van Amerikaanse militaire bases in de hele regio. Ten derde eist Iran dat de agressors een schadevergoeding betalen voor de schade die tijdens de oorlog is aangericht.

Ten vierde roept Iran op tot een einde aan alle lopende oorlogen op regionale fronten, waarmee de huidige confrontatie in een bredere regionale context wordt geplaatst in plaats van als een geïsoleerd conflict.

Ten vijfde wil Iran een nieuw juridisch regime instellen voor de Straat van Hormuz.

Ten zesde strekt de Iraanse eis zich uit tot de mediasfeer, waarbij wordt opgeroepen tot vervolging en uitlevering van personen die betrokken zijn bij wat Iran omschrijft als vijandige media-operaties gericht tegen Iran.

Deze voorwaarden gaan veel verder dan de gebruikelijke bepalingen van een staakt-het-vuren. Het is een poging om niet alleen de uitkomst van de huidige oorlog te herdefiniëren, maar ook de regionale orde die eraan ten grondslag ligt.

Herstelbetalingen

De eis tot herstelbetalingen is zeer belangrijk. In de loop van de moderne geschiedenis hebben westerse landen na oorlogen herstelbetalingen opgelegd. Voorbeelden in Europa zijn de Napoleontische oorlogen (1803-1815), de Frans-Pruisische oorlog (1870-1871), de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) en de Tweede Wereldoorlog (1939-1945). De Napoleontische oorlogen werden beëindigd met een vredesverdrag tussen Frankrijk enerzijds en Groot-Brittannië, Oostenrijk, Rusland en Pruisen anderzijds. De Fransen moesten in totaal 1.863,5 miljoen frank betalen, gefinancierd door belastingen en leningen van banken in Londen, Amsterdam en Hamburg. Na de Frans-Pruisische oorlog moesten de Fransen een schadevergoeding van 5 miljard frank aan Duitsland betalen. Na de Eerste Wereldoorlog dwongen de geallieerden Duitsland tot een herstelbetaling van 132 miljard gouden mark, ofwel 33 miljard Amerikaanse dollar. Na de Tweede Wereldoorlog werden herstelbetalingen opgelegd aan de Asmogendheden. Duitsland betaalde 5,277 miljard dollar, waarvan 839 miljoen dollar bestemd was voor Israël (dat ten tijde van de oorlog nog niet bestond) en Joodse individuen. Italië betaalde 366 miljoen dollar aan Griekenland, Joegoslavië, Frankrijk en Ethiopië. Japan moest 1,486 miljard dollar betalen aan Myanmar (Birma), de Filipijnen, Indonesië, Zuid-Vietnam, Laos, Cambodja, Thailand en Zuid-Korea.

Na verwoestende oorlogen legden Europese kolonisatoren herstelbetalingen op aan de gekoloniseerde volkeren. Europese drugshandelsmachten voerden twee opiumoorlogen tegen China (1839-1842 en 1856-1860). Door deze oorlogen dwongen ze de Chinezen herstelbetalingen te doen aan drugshandelaren die miljoenen Chinezen tot drugsverslaving hadden verleid.

In 1791 begonnen de tot slaaf gemaakte Afrikanen in de Franse kolonie Haïti een revolutie die eindigde in een overwinning op 1 januari 1804, toen ze formeel de eerste vrije zwarte republiek in Amerika uitriepen. Het duurde twintig jaar voordat de verslagen Fransen zich hergroeperden voor een beslissende strijd om de slavernij te herstellen. In 1825 kwamen de Fransen met 14 oorlogsschepen en 528 kanonnen en stelden Haïti voor de keuze: 150 miljoen gouden francs als herstelbetalingen betalen en erkenning krijgen als vrije natie door Frankrijk en andere Europese landen, of een economische blokkade, hongersnood, oorlog en de herinvoering van de slavernij tegemoet zien. Het bedrag was gelijk aan de inkomsten van Haïti gedurende een heel jaar. Haïti accepteerde met

tegenzin. Ze werden gedwongen het bedrag te lenen van Franse banken die een rente van 6% rekenden. Haïti voltooide de betaling van de herstelbetalingen aan Frankrijk in 1947.

Nederland heeft met hulp van de VS na de bevrijdingsoorlog van 1949 een herstelbetaling van 6,5 miljard Nederlandse gulden (1,7 miljard Amerikaanse dollar) aan Indonesië opgelegd.

Als Iran de oorlog wint, zal de kwestie van de herstelbetalingen de nieuwe machtsverhoudingen in de regio bepalen.

Sandew Hira

Den Haag

28 maart 2026

www.sandewhira.com

info@sandewhira.com